

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ศึกษาครั้งนี้เป็นวัยรุ่นอายุ 10 – 19 ปี ในเขตอำเภอเมืองใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส โดยเป็นวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ วัยรุ่นอายุ 10 – 19 ปี ในเขตอำเภอเมืองของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้มาจากการสุ่มประชากรด้วยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่ม ดังแสดงในภาพที่ 2

ขั้นที่ 1 สุ่มตำบลในเขตอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยนำรายชื่อตำบลมาจับฉลากแบบไม่ใส่คืน จังหวัดละ 5 ตำบล ดังนี้

อำเภอเมืองยะลา สุ่มได้ ตำบลสะเตง ตำบลลำพะยา ตำบลลำใหม่ ตำบลพร่อน และตำบลหน้าถ้ำ

อำเภอเมืองปัตตานี สุ่มได้ ตำบลอาเนาะรู ตำบลจะบังติกอ ตำบลบานา ตำบลปะกาสะรัง และตำบลสุตะมิแล

อำเภอเมืองนราธิวาส สุ่มได้ ตำบลโคกเคียน ตำบลกะลุวอ ตำบลกะลุวอเหนือ ตำบลบางนาค และตำบลลำภู

ขั้นที่ 2 นำรายชื่อหมู่บ้านมาจับฉลากแบบไม่ใส่คืน ตำบลละ 3 หมู่บ้าน (จังหวัดละ 15 หมู่บ้าน)

ขั้นที่ 3 นำรายชื่อของวัยรุ่นในแต่ละหมู่บ้านมาจับฉลากแบบไม่ใส่คืน โดยกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะดังนี้

1. อายุ 10 – 19 ปี ที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่สุ่มได้จริง
2. สามารถฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้
3. ผู้ปกครองยินยอมให้เข้าร่วมในการวิจัย
4. มีความเต็มใจและยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัย

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษครั้งนี้ ใช้วิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสูตร Yamane (1973 อ้างถึงใน บุญใจ ศรีสถิตยัณราทร, 2550) ซึ่งได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน แบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดตามจำนวนประชากรในจังหวัดนั้น ๆ



ภาพที่ 2 แสดงแผนผังการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยจำนวน 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และจังหวัดที่อยู่อาศัย

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความเข้มแข็งในการมองโลก เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบวัดความเข้มแข็งในการมองโลกของสุวรรณา ก่อสุวรรณวงศ์ (2550) ซึ่งพัฒนามาจากแบบวัดความเข้มแข็งในการมองโลกของ Antonovsky มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค เท่ากับ 0.91 (สุวรรณา ก่อสุวรรณวงศ์, 2550) แบบสอบถามความเข้มแข็งในการมองโลกที่ผู้วิจัยปรับปรุงในครั้งนี้ ยังคงมีจำนวนข้อคำถามโดยรวมและรายด้านเท่ากับแบบวัดความเข้มแข็งในการมองโลกของสุวรรณา ก่อสุวรรณวงศ์ (2550) กล่าวคือ มีข้อคำถามทั้งหมด 36 ข้อ และจำนวนข้อรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ และด้านความสามารถในการให้ความหมาย เท่ากันด้านละ 12 ข้อ และมีส่วนที่ปรับปรุงดังนี้

1. เปลี่ยนคำสรพนามที่ใช้ในแบบสอบถาม จากคำว่า ข้าพเจ้า เป็น ฉัน
2. ปรับข้อคำถามให้สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น มีความเหมาะสมกับวัยรุ่น และมีความสอดคล้องกับบริบทของกลุ่มตัวอย่าง
3. ข้อคำถามความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ และด้านความสามารถในการให้ความหมาย ในแต่ละด้าน ผู้วิจัยได้ตัดข้อคำถามที่มีความซ้ำซ้อนออก ด้านละ 5 ข้อ และเพิ่มเติมข้อคำถามใหม่เข้าไปแทน โดยยึดแนวข้อคำถามของ Antonovsky (1987 cited in Sandell, Blomberg, & Lazar, 1998)

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตั้งแต่ 1 – 5 คะแนน โดยมีข้อคำถามที่เป็นข้อความทางบวก จำนวน 25 ข้อ และข้อความทางลบ จำนวน 11 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับความเป็นจริง	ข้อความด้านบวก	ข้อความด้านลบ
จริงมากที่สุด	5	1
จริงมาก	4	2
จริงปานกลาง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

คะแนนความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม และรายด้านทั้ง 3 ด้าน มีช่วงคะแนนที่เป็นไปได้ คือ

ความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม	อยู่ระหว่าง	36 – 180 คะแนน
ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ	อยู่ระหว่าง	12 – 60 คะแนน
ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ	อยู่ระหว่าง	12 – 60 คะแนน
ด้านความสามารถในการให้ความหมาย	อยู่ระหว่าง	12 – 60 คะแนน

แปลผลคะแนนตามความต่อเนื่องของคะแนน โดยหากคะแนนเข้าใกล้ค่าคะแนนสูงสุด หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวมสูง หรือมีความสามารถในด้านนั้น ๆ สูง คะแนนเข้าใกล้ค่าคะแนนต่ำสุด หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวมต่ำ หรือมีความสามารถในด้านนั้น ๆ ต่ำ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความเข้มแข็งในการมองโลก ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย พยาบาลวิชาชีพผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลเด็ก 1 ท่าน พยาบาลวิชาชีพผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลจิตเวช 1 ท่าน ซึ่งทั้ง 2 ท่านปฏิบัติงานในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลเด็ก 2 ท่าน และอาจารย์พยาบาลสาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวคิดความเข้มแข็งในการมองโลก 1 ท่าน เพื่อพิจารณาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแล้ว ผู้วิจัยนำคำแนะนำที่ได้มาปรึกษาประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขและปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมต่อไป

การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามความเข้มแข็งในการมองโลก ไปทดลอง (Try Out) กับเด็กวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับอำเภอเมืองของทั้ง 3 จังหวัด จำนวน 30 คน เพื่อประเมินความชัดเจนของเนื้อหาด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ($n = 400$) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

หลังจากโครงร่างวิจัยได้รับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยดำเนินการแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครอง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องเป็นบิดา มารดา ผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือผู้ที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ด้วย (พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546) โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองทราบ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่า การให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปตามความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิถอนตัวออกจากการเป็นกลุ่มตัวอย่าง และสามารถยุติการให้ข้อมูลได้ตลอดเวลาที่ต้องการ และข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่ม

ตัวอย่างจะถูกปิดเป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ จะนำเสนอในภาพรวมเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ปกครองอนุญาตและกลุ่มตัวอย่างยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัย จึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจัดเก็บและทำลายแบบสอบถามเมื่อเสร็จสิ้นการทำวิจัย

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยขออนุญาตพบเจ้าหน้าที่ด้านการปกครอง และผู้นำชุมชน ซึ่งมีทั้งผู้นำแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย และขออนุญาตทำการวิจัยในพื้นที่ ซึ่งเจ้าหน้าที่อนุญาต และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการลงพื้นที่ ว่าเขตใดเป็นเขตอันตรายหรือมีความปลอดภัยเพียงพอในการเก็บข้อมูล วิธีการดูแลตนเอง และการขอความช่วยเหลือในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน

1.2 ผู้วิจัยขออนุญาตพบหัวหน้าสถานีอนามัย เพื่อแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ขอข้อมูลชุมชนในพื้นที่ และขอความร่วมมือในการจัดอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่สามารถฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้ และสามารถไว้วางใจเกี่ยวกับความปลอดภัยของผู้วิจัย เช่น มีความคล่องตัวคุ้นเคยกับพื้นที่ สังเกตสิ่งผิดปกติต่าง ๆ ได้เร็ว รู้แหล่งที่จะขอความช่วยเหลือ และทราบถึงจุดปลอดภัยในพื้นที่

1.3 เตรียมความพร้อมของผู้ช่วยวิจัย ซึ่งเป็น อสม. ในการใช้แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามแก่ อสม. เป็นรายกลุ่มย่อย กลุ่มละ 2 – 4 คน เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถนำ อสม. ทั้งหมดมาชี้แจงรวมกันได้ ด้วยเหตุผลความไม่สะดวกในการเดินทาง หลังจากนั้นผู้วิจัยให้ อสม. ทดลองใช้แบบสอบถามกับวัยรุ่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และเทียบเคียงกันระหว่าง อสม. ด้วยกันและผู้วิจัย ว่ามีความเข้าใจตรงกันและผลที่ได้มีความใกล้เคียงกัน

2. ขั้นตอนการ

2.1 สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากการจับสลากรายชื่อวัยรุ่น ตามคุณสมบัติที่กำหนด

2.2 ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ และอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด เพื่อสอบถามข้อมูลด้านความปลอดภัยภายในพื้นที่ที่จะเก็บข้อมูล ถ้าสถานการณ์ภายในพื้นที่ปกติ ผู้วิจัยจึงเดินทางเข้าพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล แต่หากพบว่าพื้นที่มีความเสี่ยง ผู้วิจัยจะเลื่อนวันเก็บข้อมูลออกไปจนกว่าพื้นที่จะมีความปลอดภัยเพียงพอ และมีการสุ่มใหม่ในบางพื้นที่ที่ไม่สามารถเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้

2.3 ผู้วิจัยเข้าพื้นที่พร้อม อสม. เพื่อพบกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครอง โดยมีการแนะนำตนเอง อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ขออนุญาตเก็บรวบรวม

ข้อมูลจากผู้ปกครอง และขอความร่วมมือในการทำแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง เมื่อกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองให้ความยินยอม ผู้วิจัยจึงอธิบายวิธีตอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจ แล้วจึงให้ตอบแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามความเข้มแข็งในการมองโลก แต่หากกลุ่มตัวอย่างไม่อยู่ในพื้นที่ ผู้วิจัยจะนัดพบในครั้งต่อไปหรือให้อสม. เป็นคนนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างใหม่จากรายชื่อที่มีอยู่

2.4 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ กำหนดค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะครอบครัว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบเหตุการณ์ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม รายได้ของครอบครัว และจังหวัดที่อยู่อาศัย วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย
2. คะแนนความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวมและรายด้าน วิเคราะห์โดยการนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวมและรายด้าน ของกลุ่มตัวอย่างตามความแตกต่างของเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบเหตุการณ์ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม โดยการทดสอบที แบบอิสระ (Independent t-test) และจังหวัดที่อยู่อาศัย โดยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA)